

“Бекитемин”

Ч. Айтматов атындагы Тил жана
адабият институтунун директору,
академик А. А. Акматалиев

“ ” 2024-жыл

**Издөнүүчү Мырзалымбекова Айчүрөк Кадыралиевнанын
кандидаттык сынагынын 10.02.20 - тектештирме-тарыхый,
типологиялык жана салыштырма тил илими боюнча кошумча
программасы**

Кошумча программанын мазмуну

Программа азыркы лингвистиканын борбордук парадигмасынын алкагындагы функционалдык жана семантикалык талаанын өнүгүү жолдорун, изилдөө методдорун өз ичине камтыйт. Кыргызстанда изилдөөнүн объекттеринин ичинде тилде берилүүчү түркүн концепттерди кароо маселелери өзгөчө актуалдуулукка ээ. Изилденип жаткан тема негизинен функционалдык жана семантикалык өнүгүү процессин, аксиологиялык лингвистиканын жана кеп маданиятынын теориясына байланыштуу жана башка өнүктөн кароо алдынкы планга чыкты жана функционалдык жана семантикалык талаанын өнүгүүсүндөгү өбөлгөлөр белгиленди.

Сунушталган адабияттар:

1. Алпатов В. М. (ред.) Части речи: Теория и типология. М., 1990 (Часть 1). 267 с.
2. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика. М., 1974. - 368 с.
3. Бондарко А. В.: Грамматическая категория и контекст. - Л.: Наука, 1971. 116 с.
4. Бондарко А. В. Основы функциональной грамматики. СПб.: Изд-во СПбГУ, 2001. - 260 с.

5. Бондарко А.В. Теория значения в системе функциональной грамматики: на материале русского языка / Рос. академия наук. Институт лингвистических исследований. М.: Языки славянской культуры, 2002. 736 с.
6. Вежбицкая А. Семантические универсалии и базисные концепты [Текст] / А. Вежбицкая. - Москва: Языки славянских культур, 2011. - 657 с.
7. Виноградов В. В. Основные типы фразеологических единиц в русском языке // Виноградов В. В. Русский язык. Грамматическое учение о слове. М., 1972. - С. 23-30.
8. Вольф Е.М. Функциональная семантика оценки / Е.М. Вольф. - М.: Наука, 1985. - 230 с.
9. Вольф Е. М. Функциональная семантика оценки // Лингвистическое наследие XX века. М.: КомКнига, 2006. - 280 с.
10. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. М., 1981. - 138 с.
11. Дербишева. З. К. Основы лингвокогнитивного сравнения языков. Москва. Флинта, 2019 г. - 336 с.
12. Кадырбекова, П.К. Лингвокультурологические и лингвокогнитивные аспекты межкультурной коммуникации [Текст] / П.К. Кадырбекова. - Бишкек, 2012. - 419 с.
13. Камбаралиева У.Д., Стернин И.А. Русское и киргизское коммуникативное поведение. Воронеж: изд-во РИТМ, 2021. 220 с. <http://sterninia.ru/index.php/izbrannye-publikatsii/itemlist/category/47-kommunikativnoe-povedenie-narodov-mira>
14. Кодухов, В. И. Общее языкознание (Текст]: учеб. для студентов ун-тов и пед. ин-тов / В. И. Кодухов; предисл. И. А. Цыгановой. - Изд. 5-е. - Москва: ЛИБРОКОМ, 2012. - 301 с.
15. Лазариди М.И. Функционально-семантические поля психических состояний в современном русском языке. - Бишкек: БГУ, 2000. - 179 с.
16. Лазариди М.И. Психические состояния в полевого описании: номинативно-

функциональный аспект. — Бишкек, 2005. - 309 с.

17. Лазариди М.И. Психические состояния в полевом описании. - Бишкек, 2011. 352 с.
18. Мечковская,, Н. Б. Общее языкознание. Структурная и социальная типология языков [Текст] : учеб. пособие для студентов филол. и лингвист. спец. / Н. Б. Мечковская. - 3-е изд. - М. : Флинта : Наука, 2003. 312 с.
19. Стернин И.А., Тагаев М. Дж., Камбаралиева У.Д. Основные направления и перспективы развития когнитивных исследований в Кыргызской Республике. «Вестник КРСУ», 2015, Том 15, № 2, С. 200-204.
20. Филломор Ч. Фреймы и семантика понимания // НЗЛ. Вып. 23. М., 1988. С. 52-90.
21. Фортунатов Ф.Ф. Сравнительное языковедение [Электронный ресурс] / Ф.Ф. Фортунатов. - М. : Юрайт, 2018. - (Антология мысли). - Режим доступа: URL:<https://biblio-online.ru/book/sravnitelnoe-vazykovedenie-414955>

КАНДИДАТТЫК ЭКЗАМЕНДИН СУРООЛОРУ

1. Салыштырмалуу тарыхый тил илиминин предмети.
2. Тилдердин генетикалык классификациясыны принциптери.
3. Тил үй-бүлөлөрү жана макро үй-бүлөлөр.
4. Флексия жана сөз жасоо.
5. Тилдердин ареалдык типологиялык өзгөчөлүктөрү.
6. Типологиялык изилдөөнүн максаттары, ыкмалары жана принциптери.
7. Дүйнөлүк тилдердин типологиялык классификациясы.
8. Аксиологиялык лингвистика жана ыкмалары
9. Психолингвистикалык аспектиде ой жүгүртүү.
10. Полисемия, омонимия.
11. Кеп актылары жана теориясы
12. Ф. де Соссюр - структуралык лингвистиканын негиздөөчүсү.
13. Мамлекеттик жана расмий тилдер.
14. Лингвомаданий мектептер.

15. Тарыхый лингвистика. Тилдик байланыштар жана тилдердин эволюциясы.
16. Функционалдык жана семантикалык талаа жана репрезентациясы.
17. Салыштырмалуу тарыхый тил илиминин калыптанышы.
18. В.Гумбольдт жана типологиянын калыптанышы.
19. Э.Сепир жана анын мектеби.
20. Тил илиминдеги лингвистикалык жана маданий багыт.

Отурумдун төрагасы, академик
Окумуштуу катчы, ф.и.к.

Акматалиев А.А.
Качкынбай кызы А